

**Obvodný notársky úrad v Dolnej Súči
(1855) 1873 – 1945 (1951)**

Opis archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1570_15114	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný notársky úrad v Dolnej Súči	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	(1855) 1873 – 1945 (1951)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit o description (quantity, bulk, or size)	5,94 bm (695 kusov úradných kníh, 73 kusov registratúrnych pomôcok a 14 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný notársky úrad v Dolnej Súči (Okolný notariát Dolná Súča, Obvodný notariát v Dolnej Súči, Obvodné notárstvo Dolnia Súča, Obvodný notársky úrad Dolnia Súča)	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Úrad notára sa objavoval na najnižšom stupni verejnej správy a súčasne miestnej samosprávy v Uhorsku už v 13. storočí. Jeho postavenie bolo dlho vymedzené iba stoličnými štatútmi, kodifikoval ho až zákonný článok XVIII z roku 1871. Pôsobnosť, práva a povinnosti notára v obecnej samospráve sa rozšírili zákonným článkom č. XXII/1886 o obecnom zriadení. Podľa neho mali veľké obce notára samostatne, niekoľko malých obcí sa združovalo do notárskych obvodov. Práva a povinnosti obecných a obvodných notárov vymedzil aj kancelársky poriadok, ktorý vydalo v roku 1902 uhorské ministerstva vnútra (nariadenie č. 126000/1902 B. M.). V ďalších rokoch sa rozšírila kompetencia notára špeciálnymi právnymi normami (napr. záležitosti	Dejiny správy pôvodcu

školské, osídľovania a vystaňovalectva, zdravotníctva, zverolekárstva, daňovej a matričnej agendy, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, sirotskej, poručníckej, vojenskej a brannej agendy a i.).

Úrad a pôsobnosť obecných a obvodných notárov bola po vzniku Československej republiky v roku 1918 upravená zákonom č. 211/1920 Zb. z. a n. a nariadením vlády č. 383/1920 Zb. z. a n. Od 1. augusta 1920 sa notári stali štátnymi úradníkmi a od 30. 11. 1922 podľa zákona č. 243/1922 Zb. z. a n. sprostredkovávali a zabezpečovali úlohy štátnej správy. Notárom postupne pribudli ďalšie úlohy súvisiace napríklad s novým systémom volieb, agendou vyplývajúcou z činnosti na úseku požiarom, stavebnom, cestnom, poľnohospodárstva, polície a i. V dôsledku obnovenia župného zriadenia na Slovensku prešla podľa zák. č. 190/1939 Sl. z. od 1. januára 1940 na obecné a obvodné notárske úrady veľká časť agendy, ktorú predtým vykonával okresný úrad. Notárske úrady sa týmto posunuli do sféry samostatných úradov verejnej správy.

Úradný titul mali notári určený podľa ich teritoriálnej pôsobnosti. Notár, ktorého pôsobnosť sa vzťahovala na dve alebo viac obcí, sa nazýval obvodný notár. Na základe § 1 nariadenia s mocou zákona č. 91/1941 Sl. z. sa od 30. mája 1941 pre každý úrad obvodného notára stanovil názov obvodný notársky úrad.

Prvým známym notárom, ktorého meno sa vyskytuje v dokumentoch dolnosúčanského notárskeho úradu z roku 1900, je Emil Bernkopf. V roku 1903 ho vystriedal Cyril Svoboda, ktorý túto funkciu zastával až do roku 1918. V rokoch 1919 – 1923 podpisoval spisy notariátu obvodný notár Július Gergely. Od roku 1924 do roku 1939 bol vedúcim notárom Štefan Tvrdý. Ostatným vedúcim notárskeho úradu bol do roku 1945 Anton Bystrický.

Sídlom úradu bola Dolná Súča a jeho územná pôsobnosť sa vzťahovala na obce: Dolná Súča, Hrabovka, Skala, Skalská Nová Ves a Újazd. Obce boli do obvodu spojené z dôvodu, že neboli schopné zabezpečiť si plnenie svojich samosprávnych a zákonmi stanovených úloh samostatne. Všetky združené obce museli prispievať na notársky úrad podľa schváleného príspevkového kľúča spoločných nákladov obcí.

Najvyššou inštitúciou samosprávy v obciach bolo obecné zastupiteľstvo, výkonným orgánom obecný výbor. Uhorský zákonný článok XXII/1886 o obecnom zriadení bol na Slovensku novelizovaný zákonom č. 243/1922 Zb. z. a n. Obecnú samosprávu potom vykonávala každá obec prostredníctvom obecného zastupiteľstva, obecnej rady

		<p>a starostu, ktorí mali k dispozícii komisie, obecných úradníkov a ďalších zamestnancov. Obce rozhodovali o svojich vnútorných záležitostiach a mohli vydávať svoje štatúty, vykonávali uznesenia obecného zastupiteľstva a štatúty obce, disponovali obecným majetkom, spravovali finančné hospodárstvo v rámci zákonov, starali sa o školy a iné obecné ústavy, vykonávali miestnu poľnú, požiarnu a bezpečnostnú políciu, starali sa o chudobných a i. Štátna správa patrila do kompetencie notára a jeho opatrenia v tejto oblasti boli obce a jej orgány povinné vykonať.</p> <p>Zmeny, ktoré nastali na politickej scéne v roku 1938 a nasledujúcich sa dotkli aj správy obcí. V mestách a väčších obciach boli už koncom roka 1938 rozpustené obecné zastupiteľstvá a rady, starostovia zbavení funkcie a na ich miesto boli vymenovaní vládni komisári, ktorých pomocným orgánom boli takzvané poradné zbory vládneho komisára. Pomocný orgán vládneho komisára mal tiež názov obecná správna rada. Vládny komisár vydával rozhodnutia, čo bolo ďalšou odlišnosťou oproti predchádzajúcemu obdobiu, kedy obecné orgány schvaľovali prerokované predmety uznesením. Reformu obecnej správy priniesol zákon č. 171/1943 Sl. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1944. Novými inštitúciami obce boli obecné výbory a starostovia. Členom obecného výboru bol aj notár.</p> <p>K zániku všetkých obecných orgánov došlo zrušením obecných a obvodných notárskych úradov 7. apríla 1945. Právomoc, ktorú podľa dovtedy platných právnych noriem mali menované obecné výbory a starostovia, príj. notársky úrad, prešla podľa § 2 nar. č. 26/1945 Zb. nar. SNR na novozriadené národné výbory, ktoré v obvode svojej pôsobnosti prevzali vykonávanie všetkých verejných vecí.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>O správe registratúry na Obvodnom notárskom úrade v Dolnej Súči sa v archívnom fonde tohto úradu osobitné záznamy nezachovali.</p> <p>Informácie o histórii registratúrnych záznamov Obvodného notárskeho úradu v Dolnej Súči po jeho zrušení nie sú známe. Prvá zmienka je z roku 1962, kedy fond úradu prevzal do svojej správy Okresný archív v Trenčíne. Spisový materiál bol uložený v budove na Palackého ulici č. 29 v Trenčíne. Vo februári 1966 bol fond, spolu s inými archívnymi fondami dislokovaný do priestorov bývalej Učňovskej školy na Hviezdovej ulici, vedľa Židovskej synagógy. Odtiaľ bol v roku 1974 predisponovaný do priestorov archívu v Trenčíne – Zamarovciach. Tam v rokoch 1976 a 1981 zamestnanci archívu roztriedili fondy notárskych úradov, pretože vplyvom viacnásobného presunu materiálu</p>	Dejiny archívneho fondu

		<p>bolo usporiadanie záznamov jednotlivých úradov narušené. Po usporiadaní a vnútornom vyrad'ovacom konaní fondu roku 1983 sa nasledujúci rok prišlo k inventarizačným prácam. V roku 1989 a počas revízie archívnych fondov a zbierok roku 1994 boli do fondu zaradené úradné knihy a dopísané do jestvujúcej archívnej pomôcky. V roku 1997 boli inventárne jednotky prečíslované a po revízii fondu roku 2005 vypracované registre a vyhotovený čistopis inventára. Po vyrad'ovacom konaní registratúrnych záznamov Obecného úradu v Dolnej Súči v roku 2006 pribudli do fondu dokumenty notárskeho úradu z rokov 1895 – 1945. V nasledujúcom roku sa vykonalo prečíslovanie inventárnych jednotiek, prepis celej archívnej pomôcky a boli vypracované registre.</p>	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Okresný archív v Trenčíne prevzal fond Obvodného notárskeho úradu v Dolnej Súči v roku 1962 pod prírastkovým číslom 38 v množstve 320 balíkov a 65 kníh z rokov 1925 – 1945. Zápisnica o prevzatí fondu sa nezachovala.</p> <p>V roku 1989 boli do fondu zaradené úradné knihy, ktoré sa našli pri spracúvaní iných archívnych fondov a roku 1994 počas revízie archívnych fondov a zbierok.</p> <p>29. 09. 2006 prevzal archív 0,88 bm archívnych dokumentov (125 ks úradných kníh a 3 škatule spisového materiálu) z rokov 1895 – 1945, ktoré sú zaevidované ako prírastok č. 1166.</p> <p>Ostatným prírastkom fondu je 6 ks evidenčných kníh – matričných, t. j. knihy narodení, manželstiev a úmrtí z r. 1895 – 1906 v množstve 0,31 bm, ktoré boli zaevidované 28. 11. 2008 pod prírastkovým číslom 1249.</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	<p>Archívny fond Obvodný notársky úrad v Dolnej Súči je prameňom k štúdiu dejín jednotlivých obcí, ktoré patrili do notárskeho úradu alebo dejín správy samotného úradu. Informácie o činnosti obecných orgánov sú nedostupné, pretože vo fonde notárskeho úradu sa nezachovali zápisnice z ich rokovaní, okrem zápisníc zo zasadnutia finančnej komisie z rokov 1924 – 1925. Zápisnice obecného zastupiteľstva obce Hrabovka z r. 1932 – 1935 je možné nájsť v jednej z evidencií. Zachované sú štatúty a pravidlá obcí Dolná Súča, Hrabovka a Skala.</p> <p>Evidenčné knihy poskytujú údaje o plemenníkoch, poľovnom práve, cestových pasoch, prenájme sirotských nehnuteľností, domoch v obciach notárskeho obvodu, zmenách v obecnom a kmeňovom majetku a pozemnoknižných zmenách. Najstaršou zachovanou je evidencia pozemnoknižných zmien z roku 1887. V Hrabovke viedli obecnú evidenčnú knihu, v ktorej sú zápisnice zo zasadnutia obecného zastupiteľstva v r. 1932 – 1935,</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu

		<p>údaje obecného pokladničného denníka v r. 1932 – 1937 a rôzne druhy evidencií od roku 1932, napr. vojnového vyživovacieho príspevku, pobytu vojakov, smrtných pádov a pozostalostí, stavieb, stavebných povolení, trestaných osôb, vydaných domovských listov. V evidencii obchodníkov a živnostníkov, rybárov, poľovníkov, resp. vydaných osobných poukazov a svedectiev pokračovali na dolnosúčanskom obvodnom úrade miestnych národných výborov aj v rokoch 1950 a 1951.</p> <p>Prezidiálne spisy tvoria samostatnú skupinu len v ročníkoch 1932 a 1934. V ostatných ročníkoch sú protokolované spoločne s administratívnymi spismi, čo je v praxi notárskych úradov ojedinelý prípad. V prezidiálnych spisoch sú informácie najmä z politickej oblasti, ako napríklad upozornenia na činnosť komunistickej strany, odpisy komunistických letákov, správy o činnosti politických strán, údaje o prípravách na voľby a smernice pre prípad mobilizácie.</p> <p>Medzi najstaršími administratívnymi spismi, ktoré začínajú rokom 1855, je možné nájsť testamenty, pozostalosti a rôzne zmluvy, dohody obyvateľov Dolnej Súče, informácie o živelných pohromách (požiare, povodne), opatrenia maďarských úradov súvisiacich so silnejúcim maďarizačným procesom, rôzne výkazy, súpisy a zoznamy, napr. brancov, vystaľovalcov, daní, koní, hospodárskych zvierat, mostov a kanálov, osevných plôch.</p> <p>O rozvoji školstva informujú spisy obsahujúce plány škôl k výstavbe a prestavbe školských zariadení. K dejinám obce poslúžia aj údaje o elektrifikácii obcí, výstavbe dôležitých cestných komunikácií, štatistiky o stave vinohradníkov, remeselníkov, živnostníkov a poľnohospodárskeho robotníctva na území notariátu. Vo väčšom počte sa vo fonde vyskytujú uznesenia okresného súdu v majetkovoprávnych záležitostiach. O hospodárskom vývoji jednotlivých obcí informuje nielen pomerne ucelený účtovný materiál, ale aj zápisnice z revízie obecného hospodárenia v obciach obvodu notárskeho úradu.</p> <p>Hoci sú archívne dokumenty do roku 1918 písané prevažne v maďarskom jazyku, je zaujímavé, že notár Cyril Svoboda písal niektoré prípisy starostom obcí po slovensky.</p> <p>Fond Obvodný notársky úrad v Dolnej Súči obsahuje 285 inventárnych jednotiek a meria 5,94 bm.</p>	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Prvé vnútorné vyradovanie vykonali zamestnanci trenčianskeho štátneho okresného archívu pri usporadúvaní fondu roku 1983. Ďalšie prebehlo v roku 2007, kedy boli vyradené duplikáty účtovných kníh.	Vyradovanie a hodnotenie

3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prevzatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond je usporiadaný podľa diplomaticko-chronologickej schémy, čo znamená rozdelenie podľa diplomatických kategórií a následné chronologické členenie. Fond má tri skupiny: knihy, spisový materiál a účtovný materiál. Úradné knihy sa členia na správne a evidenčné. Spisový materiál je rozdelený na registratúrne pomôcky a spisy. Registratúrne pomôcky sa delia na administratívne a priestupkové, spisy na prezidiálne a administratívne. Účtovný materiál je zoradený podľa obcí a potom chronologicky. Inventárnou jednotkou pri knihách je jeden zväzok, pri spisovom materiáli je ňou jeden ročník. Pri účtovnom materiáli je inventárnou jednotkou tiež jeden ročník.	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcí
3.4.3.	Language /scripts of material	maďarský, slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Štátny okresný archív v Trenčíne. Jozef Karlík: Obvodný notársky úrad v Dolnej Súči (1856) 1900 – 1945 (1951), inventár, Trenčín 1984 Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Bratislave, pobočka Trenčín. Marta Holúbková: Obvodný notársky úrad v Dolnej Súči (1855) 1887 – 1945 (1951), inventár, Trenčín 2005, evid. č. 3706	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, Kožušnícka 1, 911 05 Trenčín 5	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and	Informácie nie sú známe.	Existencia

	location of copies		a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Služnovský úrad v Trenčíne, Župný úrad v Trenčíne, Krajinský úrad v Bratislave, Okresný úrad v Trenčíne, Obvodný úrad miestnych národných výborov v Dolnej Súči, Okresný národný výbor v Trenčíne	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikation note	Podolák, Ján (ed.). Dolná Súča. Vlastivedná monografia obce. Obec Dolná Súča 2011.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Pozri 3.4.5. Inventár vypracoval v roku 1984 Jozef Karlík, odborný archivár Štátneho okresného archívu v Trenčíne. Prírastky doložili a inventár doplnili v r. 1989 a 1994 Mária Hvozd'arová a Viera Morišová, inventárne jednotky prečíslovala v roku 1997 Marta Holúbková. V roku 2005 vykonala Marta Holúbková revíziu fondu, vypracovala registre a čistopis pomôcky. Archívny fondu v roku 2007 zrevidovala Ruth Černá, ktorá nanovo vypracovala registre a vyhotovila čistopis archívnej pomôcky. Opis vyhotovila Mgr. Radka Mináriková v januári 2018.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition a metodického pokynu na tvorbu opisov archívnych súborov podľa všeobecného medzinárodného štandardu pre archívny opis ISAD (G) č. SVS-OAR1-2017/002532.	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	16. 01. 2018	Dátum vyhotovenia opisu